

Izvešće o radu Udruge Savez Hrvata u Mađarskoj 2025.

Udruga Savez Hrvata u Mađarskoj svoje aktivnosti obavljala je prema odlukama usvojenim na sjednici Skupštine koja je održana u Gari 10. svibnja 2025. godine i zaključcima sjednice Predsjedništva održane u Baji 22. ožujka 2025., te smjernicama Statuta, projektnom financiranju za 2025., uplatama članarina i ostalim ostvarenim potporama.

Savez svoje aktivnosti na očuvanju baštine, kulturne aktivnosti, kao i aktivnosti na očuvanju materinskog jezika provodi u šest ravnopravnih regija koje nastanjuju pripadnici hrvatske narodnosti.

Svojim najvažnijim ciljevima Savez smatra dodatan razvoj i unapređenje narodnosnopolitičke strategije, kulturne autonomije i uvjeta rada, pravnog položaja, financijske situacije i partnerstava te stabilizaciju članske baze.

Ostvarenje istaknutih zadataka iz Radnog plana za 2025. godinu

Istaknute zadatke koje su definirane u Radnom planu za 2025. bile su sljedeće: pripreme za parlamentarne izbore u 2026. godini, obilježavanje 35. obljetnice Savezovog osnutka, sazivanje i provedba sjednice Skupštine, zadatke u vezi s članstvom, kadrovska pitanja, sjednice radnih tijela, precizna provedba financijsko-gospodarskih zadataka i realizacija najvažnijih priredbi, konkretiziranje odnosa Saveza s drugim organizacijama, partnerstvo.

Zadate u vezi parlamentarnih izbora u 2026. godini

Predsjedništvo je sukladno ovlastima koja mu je dodijelila Skupština radilo na satavljanju izborne liste, glede manjinskih parlamentarnih izbora 12. travnja 2026. godine. U dogovoru sa čelnictvom Hrvatske državne samouprave, članovi Predsjedništva su jednoglasno prihvatili, da listu vodi Ivan Gugan. Istodobno su odlučili, koji će savezovi kandidati popuniti ispraznuta mjesta u Skupštini Hrvatske državne samouprave.

Obilježavanje 35. obljetnice utemeljenja Saveza Hrvata u Mađarskoj

Savez je svoju 35. obljetnicu osnutka obilježio u dva izdanja. U knjizi „35 godina Saveza“, pomoću dokumenata, fotografija, citata iz naših časopisa i drugih izdanja ukratko su se sumirali i predstavili najvažniji događaji krovne udruge. Izdanje je ujedno i zahvala svim sudionicima koji su sa svojim zalaganjem i odanošću doprinijeli održavanju i razvijanju Saveza. Drugo izdanje nosi naslov „Nevidljiva svakodnevica“, u kojem se preko crteža i karikatura na humoristički način prikazuju pokoji momenti iz svakodnevnog rada i života udruge.

Tijekom godine, izdanja su prikazana u Pečuhu i Budimpešti, a bit će promovirana i u drugim centrima naših regija. Pomoću Nonprofitnog poduzeća Croatika tiskala se i sveska, kao promidžbeni materijal u znaku 35. obljetnice. Izdanja i svesku ćemo dostaviti svim našim aktivistima, članovima, udrugama i školama, kao i mjesnim hrvatskim samoupravama.

Sjednica Skupštine, Gara, 1. svibnja 2025.

Sjednica Skupštine 2025. godine sazvana je nakon brižnih priprema. Posebno se trebalo pripaziti na omogućavanje kvoruma.

Stoga su na vrijeme izviješteni svi članovi, koji su pozive primili u pismu i putem elektroničke pošte. Svi dokumenti objavljeni su u Hrvatskom glasniku i na mrežnoj stranici Saveza.

Gara je bila izvršni domaćin, omogućeni su svi tehnički uvjeti potrebni za održavanje sjednice. Na početku sjednice sudionike je pozdravio načelnik sela Bela Fa, nakon čega je uslijedilo obraćanje generalnog konzula Drage Horvata.

Članovi Skupštine prihvatili su izvješće o radu i gospodarenju za 2024. godinu koje je izradilo Predsjedništvo, te radni i financijski plan za 2025. godinu. Posebna točka dnevnog reda bilo je biranje novog člana Predsjedništva za županiju Baranju. Nakon što se dotadašnja članica baranjske regije Marijana Balatinac pismeno odrekla svojih funkcija, za člana predsjedništva je biran Blaško Bošnjak iz Pečuha.

Nakon sjednice slijedio je bogati kulturni program. U prvom dijelu je nastupila garska plesna grupa sa bunjevačkim plesovima, orkestar „Bačka”, i mlade pjevačice iz Dušnoka. U drugom dijelu održan je državni tamburaški festival.

Svi sudionici Skupštine i kulturnog programa ugošteni su mjesnim gastronomskim vještinama, kao bajski fiš, garski ovčiji paprikaš, bački svinjetin paprikaš, kao i mjesni kolači i slane pogačice i kifle. O piću je vodila brigu vinarija Ladislava Kovača iz Vršende.

Cjelodnevni program protekao je u duhu prijateljstva.

Zadaće u vezi članstva

U odnosu na protekle godine broj članova Udruge je porastao. Tomu je pridonijela i izborna godina 2024, budući da je jedan od preduvjeta uključivanja u izbornu listu bilo članstvo u Savezu. Nažalost, kod nekih članova efekt je bio suprotan, jer nakon što im je bilo odbijeno uvrštenje na izbornu listu, oni su napustili Udrugu. Tako, da jedna od glavnih zadataka 2025. godine bila je pročišćavanje popisa članova, s posebnim obzirom na plaćanje članarina.

Sazivanje sjednica tijela Udruge

Sjednice Predsjedništva

Predsjedništvo je tijekom godine održalo tri sjednice, svaki put na drugoj lokaciji. Dnevni red sjednica je obuhvaćao sljedeće teme: projektne aktivnosti, izvješća i radne zadatke, financije i gospodarska pitanja, izborne zadatke, kadrovska pitanja, priredbe tijekom godine, podržavanje programa, primanje novih članova, održavanje kontakata i ocjena rezultata izbora za samouprave.

Na sjednicama su redovito sudjelovali predsjednici Nadzornog i Disciplinskog odbora. Po potrebi pozvan je i predsjednik HDS-a, te pravni savjetnik Saveza, i medija.

Sjednice Nadzornog odbora

Nadzorni odbor zasjedao je prema svom planu rada. Tijekom godine kontinuirano je obavljao nadzorne i savjetodavne aktivnosti, pri čemu je nadzirao poslovanje Saveza, računovodstvo, projektne aktivnosti, plan rada i izvješća. Predsjednik Nadzornog odbora, a po potrebi i članovi sudjelovali su na sjednicama Predsjedništva i priredbama Saveza.

Sjednice Disciplinskog odbora

Disciplinski odbor zasjedao je prema svom planu rada. Najvažnija zadatak odbora bila je nadzor nad plaćanjem članarina. Tijekom godine nije korišten instrument isključivanja iz članstva, te nisu inicirani disciplinski postupci.

Predsjednici Nadzornog i Disciplinskog odbora, a po potrebi i članovi redovito su pozivani na sjednice Predsjedništva i priredbe u organizaciji Saveza. Na svim sjednicama tijela Saveza vođeni su zapisnici.

Gospodarske i financijske zadaće

Udruga je ažurno izvještavala o objavljenim natječajima, te je na vrijeme podnijela financijska izvješća za 2025. Fondu Gábor Bethlen i Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan RH. Početkom godine problem su predstavljala kašnjenja isplate potpora (Fond Bethlen potporu je doznačio u svibnju). Savez je u interesu nesmetane provedbe planiranih programa dobio kredit, koji je vraćen na vrijeme, sukladno ugovoru. Bez pozajmice, zbog velikih troškova, ne bi se mogla održati godišnja sjednica Skupštine. Savez je izradio detaljno financijsko izvješće za 2025. godinu.

Najvažnije priredbe tijekom 2025. godine

„Markov dan“

Tradicionalna priredba „Markov dan“ održana je 17. svibnja 2025. u Vancagi.

Program je po običaju započeo svetom misom i blagoslovom pšenice u mjesnoj crkvi sv. Stjepana. Misno slavlje predvodio je hrvatski župnik iz Dušnoka, Sabolč Tomašković. Na misi je sudjelovao santovački crkveni zbor.

Nakon mise predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac kod spomen-ploče održao je laudaciju u kojoj se osvrnuo na rad mjesnog pisca, pjesnika i književnog prevoditelja Stipana Grgića Krunoslava, nakon čega su položeni vijenci.

Na velikoj pozornici na Trgu Svetoga Stjepana u 15,30 započeo je kulturni program.

U sklopu programa nastupila je plesna skupina i tamburaški orkestar Osnovne škole u Vancagi, hrvatska skupina mališana Dječjeg vrtića u ulici Templom, te bajski KUD „Zlatna grana“ i Kulturno društvo „Baranja“ iz Pečuha. Nakon programa održana je plesačnica u sportskoj dvorani škole.

Program je posjetilo preko tristo gostiju. Uvjereni smo da je priredba pridonijela očuvanju tradicije, kulture, materinskog jezika i vjerske baštine.

Državni dan Hrvata

Državni dan Hrvata u suradnji s Hrvatskom državnom samoupravom priredili smo 15. studenog 2025. u Pečuhu. Priredba je započela u pečuškoj katedrali misom na hrvatskom jeziku, koju je na hrvatskom jeziku predvodio nadbiskup Đakovačko-osječke nadbiskupije Đuro Hranić. Svetu misu pjevao je Ženski zbor „August Šenoa“ iz Pečuha, uz pratnju kantora Lászlóa Cseha.

U pečuškom Centru Kodály odvijao se program ovogosišnje centralne priredbe. Zainteresirani su mogli pogledati prigodnu izložbu: 30 godina osnivanja Hrvatske državne samouprave, kao i izdanja Saveza Hrvata. Koncertna dvorana bila je ispunjena do posljednjeg mjesta.

Na ovogodišnjem programu su nazočili visoki gosti: predsjednik Republike Hrvatske Zoran Milanović, predsjednik Mađarske dr. Tamás Sulyok, državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas, državni tajnik za vjerske i narodnosne odnose Ureda premijera Mađarske Miklós Soltész, veleposlanik Republike Hrvatske Mladen Andrić, generalni konzul u Pečuhu Drago Horvat, počasni konzul Attila Kosz, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Zdeslav Milas, gradonačelnik Pečuha Attila Péterffy i glasnogovornik u Mađarskom parlamentu Jozo Solga.

Nakon pozdravnih govora uručena su visoka priznanja zaslužnim pojedincima i udrugama. Predsjednik Zoran Milanović je dodijelio odličje „Red hrvatskog pletera“ Josi Šibalinu, a Povelje su dobili Hrvatsko kazalište, Kulturno-umjetničko društvo „Tanac“, tamburaški sastav „Koprive“.

Nagrade Saveza Hrvata u Mađarskoj za poseban doprinos razvoju društvenoga života Hrvata u Mađarskoj dobili su: Marta Barić Rónai, Marije Ciczeli Cseke, Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin“.

Sudionici bogatog kulturnog programa bili su: združeni zbor pjevača hrvatskih zborova u Baranjskoj županiji, KUD „Baranja“ i KUD „Tanac“, tamburaši iz Mohača, Učenici Obrazovnog centra „Miroslava Krlež“e, obitelj Prosenjak na klasičnim instrumentima i obitelj Jerant na puhačkim instrumentima.

Regionalni i mjesni programi koji su ostvareni uz potporu Saveza

Savez je moralno i skromnim financijskim sredstvima podržao regionalne tradicijske priredbe i programe.

To su među ostalim bile sljedeće priredbe:

Hrvatski balovi, prela (prilozi za tombolu), Bajske maškare, Hrvatski piknik u Letinji, Podravsko kolinje, hodočašće u Santovo i misa u marijanskom svetištu te županijsko natjecanje učenika iz Gradišća. Među programima posebno trebamo istaknuti one, koje su vezane uz okrugle obljetnice tijekom godine. Pr.: 25. godina Neprofitnog poduzeća „Croatica“, 35. godišnjica katoličkog časopisa „Zornica“, obljetnica KUD „Ladislava Matuška“, koji je osnovan 2000. godine, 30. obljetnica Hrvatskog glasnika.

Posebno trebamo istaći predstavljanje knjige **Ivana Dulića „Hrvati u Bačkoj i stvaranje samostalne hrvatske države – bunjevački slučaj“**, u kojoj autor prikazuje svestrane pokušaje razgradnje hrvatskog identiteta Bunjevaca od Austro-Ugarske do suvremenih političkih metoda, uključujući mađarizaciju i stigmatizaciju i stvaranje pseudoidentiteta. Djelo iznosi perspektivu povijesnih, kulturnih i političkih procesa, koji oblikuju sudbinu Bunjevaca u Bačkoj. Knjigu je predstavio i razgovor vodio dr. Dinko Šokčević, a osim domaće publike, na promociji su sudjelovali i predstavnici hrvatskih organizacija iz Subotice.

Predsjedništvo je tijekom godine dostavilo prijedlog za dodjelu Nagrade „**Pro Cultura Minoritatum Hungariae**“. Na temelju preporuke 4. ožujka 2025. u Bugarskom kulturnom centru u Budimpešti nagradu je primio kulturni sastav KUD „Ladislav Matušek“ iz Kulinja .

Odnosi Saveza s drugim organizacijama

Savez je i u protekloj godini tijesno surađivao sa svojim najvažnijim strateškim partnerom, **Hrvatskom državnom samoupravom**. Svojim istaknutim ciljem smatramo koordinaciju državnih manjinskih programa, kako bismo pomoću članova Skupštine mogli uključiti u izgradnju strukture i kadrovskih pretpostavki Hrvatske državne samouprave.

Nastojali smo surađivati s **mjesnim i županijskim hrvatskim samoupravama, civilnim udrugama i udrugama drugih narodnosti**.

Savez održava korektne radne odnose s **maticom**, i to samostalno i pomoću hrvatske diplomacije. Sudjelovali smo na narodnosnim priredbama koje organizira matica, te u radu **mađarsko-hrvatskog Međuvladinog mješovitog odbora** za manjine, koji je održan u Zagrebu 9. ožujka 2025. godine.

Uspostavili smo i održavamo profesionalne odnose sa **zakladama, organizacijama, ministarstvima i upraviteljima fondova** koji omogućuju rad Saveza. Aktivno sudjelujemo u radu **Savjetodavnog tijela okruglog stola za ljudska prava**. Prošlogodišnja sjednica okruglog stola održana je u Budimpešti 10. prosinca, na kojoj je raspravljalo o aktualnoj manjinskoj politici Vlade Mađarske.